

Szlak tarnowskich Żydów

Ulica Żydowska

Ulica Żydowska (Jewish Street)
Die Judenstraße

PL

EN

DE

Wychodząca w stronę wschodnią ulica Żydowska wraz z równoległą do niej ulicą Weklsarską tworzą najstarszą część dzielnicy zamieszkałej niegdyś przez Żydów. Zachowane do dnia dzisiejszego kamienice pochodzą z XVII i XVIII w. i prezentują najbardziej charakterystyczny dla Żydów zwarty charakter zabudowy z ciasnymi przesmykami pomiędzy kamienicami, wąskimi sieniami oraz malutkimi podwórkami. To tutaj, począwszy od połowy XVI stulecia, zaczęli w Tarnowie osiedlać się Żydzi. Posiadając jedynie pozwolenie zasiedlenia niewielkiego kwartału miasta zmuszeni byli do wykształcenia swoistego typu zabudowy. Stąd też od połowy XIX w. Żydzi zaczęli zasiedlać dzielnicę Grabówka, a później też północno-wschodnią część miasta stanowiąc przed 1939 rokiem niemal połowę populacji Tarnowa. W dniach 11 – 19 czerwca 1942 roku, Rynek był świadkiem masowego mord, około trzech tysięcy Żydów, dokonanego przez hitlerowców. Według wspomnień, krew żydowska spływała ulicami wychodzącymi z Rynku. W 1997 roku, na narożnym budynku przy ulicy Żydowskiej wmurowano tablicę upamiętniającą te wydarzenia, pod tablicą zaś ułożono fragment bruku z Rynku, który jest materialnym, świadkiem tych wydarzeń.

Żydowska Street with the parallel Weklsarska Street form the oldest part of the district once inhabited by Jews. The first Jews started to settle along the street in the second half of the 15th century. Having usually a permission to occupy only a small quarter of the town, they had to built a certain type of houses. Well preserved tenement houses from the 17th and 18th century represent very characteristic for the Jews compact settlement with narrow passages and halls and small yards. Narrow face walls, rare in the western part of the Old Town, are also very typical. These were the Jews from the oldest district who at the beginning of the 19th century started to settle in Grabowka district, on the east side of the town. Before 1939 nearly half of Tarnów inhabitants were Jews. Between 11 and 19 June 1942, Żydowska Street witnessed a mass murder of about three thousand Jews by the Nazis. According to some reports, Jewish blood was running down the streets leading to the Market Square. In 1997 a plaque commemorating these events was built in the corner building of Żydowska Street and below a part of the Market Square's paving, the silent, material witness, was placed.

In die östliche Richtung ausgehende Żydowska- Straße (Judenstraße) zusammen mit der parallelen Weklsarka- Straße (Wechslerstraße) bilden das älteste von Juden bewohnte Stadtviertel. Die bis heute erhaltenen Bürgerhäuser stammen aus dem 17. und 18. Jahrhundert und präsentieren charakteristische für die jüdische Bevölkerung Bebauung, mit kleinen Engpässen zwischen den Bürgerhäusern, schmalen Fluren und winzigen Höfen. Hier haben die Juden ab der Hälfte des 15. Jahrhunderts begonnen sich in Tarnów anzusiedeln. Dadurch dass sie eine Einwilligung nur für die Besiedlung eines geringen Stadtquartiers hatten, waren sie dazu gezwungen, eine eigenartige Art der Bebauung zu entwickeln. Deswegen auch haben die Juden ab der Hälfte des 19. Jahrhunderts begonnen das „Grabówka-Viertel“ und dann den nordöstlichen Teil der Stadt zu besiedeln. Vor dem Jahr 1939 bildeten sie fast die Hälfte der Gesamtbevölkerung von Tarnów. Vom 11. bis zum 19 Juni 1942 war die „Żydowska – Straße“ (Judenstraße) Zeuge eines Massenmordes. Circa 3 Tausend Juden wurden von den Nazis auf dem Marktplatz umgebracht. Den Erinnerungen zufolge floss das jüdische Blut über das ganze Marktplatz. Im Jahre 1997 hat man in das Eckhaus in der Judenstraße zum Gedenken an das Ereignis eine Gedenktafel eingemauert. Unter der Tafel hingegen hat man ein Fragment des Marktplatzpflasters gelegt, das ein materieller Zeuge der Ereignisse ist.

Szlak renesansu
Renaissance Trail
Der Renaissance-Weg

Szlak tarnowskich Żydów
Jewish Trail
Der Weg der Tarnower Juden

Szlak gen. Józefa Bema
The Trail of Gen. Józef Bem
Der Weg des Generals Józef Bem

Szlak Jana Szczepanika
The Trail of Jan Szczepanik
Der Weg von Jan Szczepanik

<http://m.tarnow.travel>

Atrakcje turystyczne Tarnowa
Strona przyjazna dla urządzeń mobilnych

Tourist attractions of Tarnów
Mobile-friendly Website

Die Sehenswürdigkeiten von Tarnów
Die freundliche Internetseite für Mobilgeräte

Tarnowskie Centrum Informacji
Rynek 7
tel. +48 14 688 90 90
www.tarnow.travel